

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра банківської справи

РЕФЕРАТ

кваліфікаційної роботи

на здобуття освітнього ступеня магістра

за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

за магістерською програмою професійного спрямування

«Управління діяльністю банків на фінансовому ринку»

на тему:

«Конкурентні переваги банків на фінансовому ринку»

(назва теми)

Виконавець:

Студентки ЦЗФН групи 63Ф13М

Харченко Тетяна Василівна

Науковий керівник:

Д.е.н., доц.

Кузнєцова Людмила Вікторівна

ОДЕСА – 2019

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. У боротьбі за клієнтів та прагненні залучити більше ресурсів фінансові установи стежать за фінансовою стійкістю та надійністю, розробляючи стратегію свого розвитку, що в кінцевому рахунку призводить до збільшення конкурентоспроможності. Підвищення конкурентоспроможності – це найвірніший спосіб досягнення головної мети існування будь-якої фінансової установи, в даному випадку, розглянуто таку фінансову установу, як банк.

У сучасних наукових дослідженнях, незважаючи на той факт, що конкурентоспроможність є важливим аспектом розвитку фінансової установи, – даній характеристиці послуг приділяється мало уваги. Проблема ефективної стратегії розвитку конкурентоспроможності має місце бути як на рівні окремої фінансової установи, так і на рівні економіки країни.

Обрана тема є актуальною для економічного розвитку в Україні та важливою для кожної фінансової установи, яка бажає досягти успіху, наприклад, - банку, який розвивається в сучасних, нестабільних умовах зовнішнього середовища, необхідний аналіз його діяльності та можливість передбачити зміни зовнішнього середовища – це невід’ємна умова для подальшої розробки послідовного плану дій з постановки цілей та їх реалізації.

Мета роботи полягає в узагальненні теоретико-методичних основ та розробці практичних рекомендацій щодо удосконалення підходів до управління конкурентоспроможністю послуг фінансових установ.

Мета дослідження призводить за собою необхідність вирішення в даній роботі наступних завдань:

- проаналізувати проблеми та перспективи розвитку послуг фінансових установ загалом та банківських послуг зокрема;
- дослідити методичний інструментарій оцінювання конкурентоспроможності банківських послуг;
- провести комплексну оцінку рівня конкурентоспроможності банківських послуг.

Об’єкт дослідження – процес управління конкурентоспроможністю фінансових установ та зокрема - банківських послуг.

Предмет дослідження – теоретичні засади та методичне забезпечення процесу управління конкурентоспроможністю фінансових установ.

Методи дослідження. Для рішення поставлених завдань використовувались загальнонаукові та специфічні методи наукового пізнання: логіко-діалектичний метод, методи аналізу, синтезу та порівняльного аналізу, метод системного аналізу, графічний метод - для наочного відображення результатів дослідження.

Інформаційною базою дослідження є: законодавчі та нормативні акти, монографічні дослідження, наукові праці вітчизняних та зарубіжних вчених, періодична економічна література, офіційні матеріали Національного банку України, фінансова звітність ПАТ КБ «Приватбанк».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (70 найменувань). Загальний обсяг роботи становить 92 сторінок. Основний зміст викладено на 84 сторінках. Робота містить 20 таблиць, 14 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади конкурентоспроможності та конкурентних переваг банку**» охарактеризовано наукові підходи до визначення поняття «конкурентоспроможність» та «конкурентні переваги». Визначені специфічні риси конкурентних переваг в банківській діяльності. Розглянуті методологічні підходи до оцінки конкурентоспроможності в банківській сфері на фінансовому ринку.

У другому розділі «**Оцінювання конкурентних переваг вітчизняних банків на депозитному та кредитному ринках**» проведено аналіз сучасних тенденцій розвитку депозитного та кредитного ринку України. Проаналізована конкурентна позиція банків різними методами оцінки для визначення стратегічних орієнтирів подальшого розвитку. Обґрунтовано конкурентну стратегію з метою утримання або покращення конкурентної позиції банку.

У третьому розділі «**Методичний інструментарій оцінювання конкурентоспроможності банківських послуг**» визначено методичні засади визначення цільового рівня конкурентоспроможності банківських продуктів та надана комплексна оцінка рівня конкурентоспроможності банку. У розділі запропоновано методику визначення конкурентоспроможності банківських послуг з погляду клієнтів-фізичних осіб на основі розрахунку інтегрального показника конкурентоспроможності банківських послуг.

ВИСНОВКИ

Проведене дослідження дозволило зробити висновки, основні з яких такі:

Вітчизняний банківський сектор за період свого розвитку пройшов довгий шлях перетворень – від формування засад функціонування дворівневої системи та нагляду до сучасної діяльності під впливом глобалізації, інформаційних та комунікаційних технологій. У той же час, на кожному з періодів розвитку залишалась нерозв'язаною проблема досягнення необхідного рівня конкурентоспроможності між вітчизняними банками, а в останні десятиріччя – на міжнародних фінансових ринках.

Однією з об'єктивних причин зазначеного слід визначити недовготривалу історію існування дворівневої банківської системи в Україні, що пояснює низьку здатність до розробки та впровадження ефективних методів управління, особливо – стратегічного. Крім того, негативний вплив на конкурентоспроможність вітчизняних банків мали фінансова глобалізація та світова економічна криза 2007-2009 рр., а також сучасні кризові явища в економіці України. Зазначене потребує подальшого розвитку теоретичних

положень та методологічних засад управління конкурентоспроможністю банків.

Найважливіша сучасна характеристика якості внутрішнього середовища банку – це наявність знань. Знання, які дозволяють прогнозувати зміни, створювати інновації й приймати правильні стратегічні рішення, формують ті самі конкурентні переваги, до яких прагне банк.

Відмітимо, що в ХХІ столітті здатність створювати, обмінюватися й збільшувати знання поступово змінює володіння або контроль над активами як основне джерело конкурентної переваги. Сьогодні ні фінансові ресурси, якими б важливими та коштовними вони не були для банку, ні бізнес-процеси, у яких відбувається взаємодія ресурсів і створюється вартість, не мають такого значення, яке особлива, недоступна у певний час для копіювання банками-конкурентами наявність фахових знань.

Конкурентні переваги для сучасного банку – це властивості характеристик та бізнес-процесів надання клієнтам банківських продуктів або послуг, які формують на фінансовому ринку певні переваги перед своїми прямими конкурентами. Ці характеристики (атрибути) можуть бути самими різними та відноситися як до самого банківського продукту, так і до додаткових послуг, які супроводжують базовий, а також і до збуту та продажу комплексних пакетів банківських послуг.

В структурі обсягів кредитних коштів банківського сектору України станом на 01.01.2019 р., змінилось співвідношення розмірів операцій між фізичними особами та суб'єктами господарювання в порівнянні з 01.01.2018 р. – зросла частка кредитів, наданих фізичним особам (до 19% наприкінці 2018 року в порівнянні з 16% наприкінці 2017 року) та зменшилась частка кредитів, наданих суб'єктам господарювання (до 80% наприкінці 2018 року в порівнянні з 83% наприкінці 2017 року). Заслугує на увагу різке зниження операцій по кредитуванню державних органів влади та небанківських фінансових установ (до 1%). Натомість комерційні банки активно приймають участь у формуванні власного інвестиційного портфелю та забезпечення резервів по активним операціям.

Бенчмаркінг депозитної діяльності – це не тільки співставлення депозитних показників з показниками інших банків, а й вивчення та застосування успішного досвіду розробки та впровадження депозитної політики інших банків. Кожний етап розробки депозитної політики передбачає застосування окремого виду бенчмаркінгу, який здійснюватиме ефективний вплив на кожен окремо взятий етап.

Постійна кількісна та якісна зміна конкуруючих між собою банківських послуг на ринку спонукає банки до управління їх конкурентоспроможністю із застосуванням не лише політики активного (ціна виступає одночасно як об'єктом управління, так і її інструментом) чи пасивного (використання ціни для оцінки результатів діяльності банку) ціноутворення, але й політики управління якістю надання банківських послуг.

З цих позицій управління конкурентоспроможністю банківських послуг запропоновано розуміти як взаємоузгоджену сукупність заходів планування,

організації, мотивації та контролю, спрямованих на формування та підтримання конкурентних переваг банківських послуг через задоволення економічних та неекономічних потреб клієнта з урахуванням специфіки об'єктів управління: ціна та якість банківських послуг в залежності від виду послуги та типу споживача.

Конкурентоспроможність банків залежить від багатьох факторів – переліку фінансових послуг, їх цін та якості, задоволеності клієнтів та ін. У роботі представлено комплексний аналіз теоретичних аспектів конкурентоспроможності фінансових установ та послуг, що вони надають на прикладі найбільш чисельних представників ринку фінансових послуг – банків. Посилення конкуренції відбувається в умовах фінансової нестабільності, а також значного зниження рівня довіри клієнтів до банківських установ. Саме конкуренція у банківському секторі спонукає до розширення спектру продуктів та послуг вищої якості та за доступними цінами.